

เรียนไทยไต่จีน : นิทานสภานิติน (301) 成语故事 (三〇一)

วันที่ 29 ตุลาคม 2566 - 11:39 น.

ที่มา	คอลัมน์ "เรียนไทยไต่จีน"
ผู้เขียน	ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มฟล.

เรียนไทยไต่จีน : นิทานสภานิติน (301) 成语故事 (三〇一)

นิทานสภานิตินที่ “เรียนไทยไต่จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 秦晋之好/秦晋之好 qín jìn zhī hǎo (ฉิน จิ้น จื่อ ห่าว) โดยคำว่า 秦 qín (ฉิน) แปลว่า รัฐฉิน 晋/晉 jìn (จิ้น) แปลว่า รัฐจิ้น之 zhī (จื่อ) เป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายประมาณว่า ของ ทำหน้าที่เหมือนกับ 的 de (เดอะ) 好 hǎo (ห่าว) กลยุทธ์ ุบาย เมื่อร่วมกันแล้วจะหมายถึง ความสัมพันธ์ที่ดีของรัฐฉินกับรัฐจิ้น การแต่งงานดองญาติกัน ความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน มาดูตัวอย่างจากนิทานสภานิตินนี้กัน

ราชวงศ์โจว 周朝 Zhōu cháo โจว เจา เป็นราชวงศ์ลำดับที่สามในประวัติศาสตร์จีน ราชวงศ์โจวก่อกำเนิดจากรัฐเล็กๆ ที่อยู่ภายใต้อำนาจของราชวงศ์ฉาง 商朝 Shāng cháo ฉาง เจา แต่ด้วยความมุ่งมั่น และคุณธรรมสูงส่งของผู้ครองรัฐโจว จึงทำให้บารมี และอำนาจแผ่ขยายไปทั่ว จนท้ายที่สุดก็สามารถโค่นล้มราชวงศ์ฉาง เจ้านายของตนลงได้ เมื่อราชวงศ์โจวสถาปนาขึ้นแล้ว จักรพรรดิโจวจึงปูนบำเหน็จให้กับบรรดาญาติมิตรที่ร่วมด้วยช่วยกันจนก่อตั้งราชวงศ์ได้ ดังนั้น ราชวงศ์โจวจึงเป็นยุคแรกที่น่าเอาระบบศักดินามาใช้ บรรดาญาติฯ และมิตรสหายที่ได้รับปูนบำเหน็จไปครองเมืองต่างๆ ล้วนกลายเป็นเจ้าผู้ครองนครรัฐต่างๆ ไป

เมื่อกาลเวลาผ่านไปหลายร้อยปี ความผูกพันฉันญาติ ฉันมิตรทั้งหลายก็จืดจางลง เมื่ออำนาจแต่ละรัฐมากขึ้น ก็คือโอกาสแข็งข้อต่อศูนย์กลางอำนาจไปโดยปริยาย ดังนั้น ในช่วงราชวงศ์โจวตะวันออก รัฐต่างๆ จึงแบ่งแยกดินแดนแล้วปกครอง ก่อเกิดรัฐใหญ่น้อยมากมาย บางรัฐก็เป็นมิตรกัน บางรัฐก็ผูกใจแค้น รบพุ่งกันมิหยุดหย่อน เพื่อจัดการกับปัญหาความขัดแย้งเหล่านี้ รัฐฉินกับรัฐจิ้น จึงตกลงเป็นมิตรต่อกัน โดยทั้งสองฝ่ายต่างส่งเจ้าหญิง หรือเจ้าชายไปแต่งงานดองญาติกันไว้

โดยมีเรื่องเล่าว่า รัฐฉินในยุคของฉินมู่กง 秦穆公 Qín Mùgōng กับรัฐจิ้นในยุคของจิ้นเซี่ยนกง 晋献公/晋献公 Jin Xiàngōng ต่างปรารถนาที่จะผูกมิตรกันไว้ จิ้นเซี่ยนกงจึงได้ส่งเจ้าหญิงไปอภิเษกสมรสกับฉินมู่กง ทำให้ทั้งสองรัฐในยุคนี้สัมพันธ์ดีเยี่ยม ครั้นต่อมาในภายหลัง ภายในรัฐจิ้นเกิดความวุ่นวายในศึกชิงบัลลังก์ของบรรดาองค์ชายต่างๆ สุดท้ายองค์ชายน้อย ราชบุตรของนางสนมเอกก็ได้อำนาจไป เจ้าชายทั้งหลายที่เหลือบ้างก็โดนลอบสังหาร บ้างก็ต้องหลบหนีออกไปอยู่ต่างแดน

(ที่มาภาพ : <https://image.baidu.com/search/detail?ct>)

ต่อมาจินมู่กงได้ให้ความช่วยเหลือเจ้าชายฉี ฉี 夷吾 Yí Wú ให้ขึ้นสู่อำนาจ ซึ่งก็คือจิ้นฮุยกง 晋惠公/晋惠公 Jin Huigōng ซึ่งมีช่อดกกลางคือ รัฐจิ้นจะมอบพื้นที่ทำหัวเมืองที่ติดกับรัฐจิ้นให้กับจินมู่กง แต่ทว่าเมื่อจิ้นฮุยกงได้อำนาจแล้ว กลับไม่ทำตามสัญญา ทำให้จินมู่กงโกรธยิ่งนัก แต่ยังไม่ทันได้ทำอะไร ปีถัดมา รัฐจิ้นเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ จินมู่กงไม่เพียงจะล้างแค้น แต่กลับส่งเสบียงจำนวนมากมาช่วยเพื่อแสดงออกถึงความมีน้ำใจ และความเป็นเครือญาติกัน ครั้นภายหลังต่อมา รัฐจิ้นก็เกิดภัยพิบัติบ้าง รัฐจิ้นขอความช่วยเหลือไปทางรัฐจิ้น รัฐจิ้นภายใต้การนำของจินฮุยกง ไม่เพียงไม่ให้ความช่วยเหลือ กลับส่งกองทัพมารุกรานชายแดนของจิ้นอีกต่างหาก

ดังนั้น หลังจากรัฐจิ้นผ่านพ้นวิกฤตแล้ว จึงกรีธาทัพไปจัดการโค่นล้มอำนาจของจิ้นฮุยกง แล้วแต่งตั้งเจ้านายคนใหม่ขึ้นมา แต่เจ้านายคนใหม่นี้มีจิตใจจืดจางริษยาแรงมาก ไม่อยู่ในคุณธรรม มีนิสัยโหดเหี้ยมอำมหิต มักส่งคนไปลอบสังหารองค์ชายรัฐจิ้นที่ลี้ภัยอยู่ในรัฐต่างๆ ในตอนนี้เอง เจ้าชายจงเอ๋อร์ 重耳 Chòng'ěr ผู้ลี้ภัยอยู่ในรัฐจู่ ได้เดินทางมาถึงรัฐจิ้น จินมู่กงได้ยินชื่อเสียงของเจ้าชายจงเอ๋อร์มานานแล้วว่า เป็นคนฉลาด เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จึงตกลงยกลูกสาวของตนให้กับเจ้าชายจงเอ๋อร์ และให้ความช่วยเหลือบุตรเขยคนนี้ จนสุดท้ายได้ขึ้นครองอำนาจแห่งรัฐจิ้น ในนามว่าจิ้นเหวินกง 晋文公/晋文公 Jin Wéngōng ความผูกพัน และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐจิ้นกับรัฐจิ้นจึงกลับมาขึ้นมามีอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาผู้คนจึงเอาความสัมพันธ์อันดีเยี่ยมระหว่างรัฐจิ้นกับรัฐจิ้นนี้มาพูดเปรียบเปรยว่า ความสัมพันธ์อันดีเยี่ยมของทั้งสองฝ่าย โดยผ่านการแต่งงานดองญาติกัน โดยอาจมีความหมายแฝงซ่อนเร้นลึกๆ ว่า การยอมละทิ้งความแค้น หรือผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ดังเช่นยุคสมัยราชวงศ์ฉิน ที่ชนเผ่าชุงหนูมักยกทัพมาปล้นชิงทรัพย์สินริษยาบริเวณชายแดนภาคเหนือ ทำให้ทั้งสองชาติมีความแค้นที่ฝังลึกต่อกัน แต่จักรพรรดิแห่งฉินกลับยอมยกองค์หญิงให้ไปอภิเษกกับผู้นำชนเผ่าชุงหนู เพื่อความผาสุกของประชานั่นก็เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ของความหมายตามสภานิตินี้

ข้อคิดจากประโยคสภานิตินี้

成语比喻：两方之间的联姻或婚配关系。

成語比喻：兩方之間的聯姻或婚配關係。

Chéngyǔ bǐyù: Liǎng fāng zhī jiān de liányīn huò hūnpèi guānxì

เฉิงยหฺวี บี้ยวี่: เหลียง ฟาง จื่อ เจียน เตอะ เหลียนอิน ฮั่ว ฮุนเพย กวานซี

สภานิตินี้เปรียบว่า: การแต่งงาน หรือความสัมพันธ์ผ่านการแต่งงานระหว่างกันของทั้งสองฝ่าย

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสภานิตินี้ เช่น

匈奴与汉朝是敌对的关系，但在汉元帝与匈奴首领的努力下，最后他们结为了秦晋之好。

匈奴與漢朝是敵對的關係，但在漢元帝與匈奴首領的努力下，最後他們結為了秦晉之好。

Xiōngnú yǔ hàn cháo shì dídúì de guānxì, dàn zài hàn yuándì yǔ xiōngnú shǒulǐng de nǚlì xià, zuìhòu tāmen jié wéile qín jìn zhī hǎo.

ชุงหนู ยหฺวี ฮั่น เจา ฉื่อ ตี้ย เตอะ กวานซี, ต้าน จ้าย ฮั่น หยวนตี้ หยวี ชุงหนู โจวหลิง เตอะ หนุสี่ เขียะ, จัยโหว ทาเหมิน เจีย หยวย เลอะ ฉินจิ้นจื่อห่าว

ชนเผ่าชุงหนู และราชวงศ์ฉินมีความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นมิตรต่อกัน แต่ด้วยความพยายามของจักรพรรดิฉินหยวนตี้ และผู้นำ ชุงหนู ในที่สุดพวกเขาก็แต่งงานดองญาติกลายเป็นพันธมิตรที่ดีต่อกันได้